

Ковачътъ обори глава и се прекръсти много-значително.

— Изнасятъ го! — произнесе тихо той и кръвясалитѣ му очи се овлажниха.

Витанъ не отвърна, тъй като бѣше по-сърцатъ отъ своя другаръ и пжтя на неговитѣ постоянни размишления бѣ го довелъ до едно по-високо разбиране, различно отъ това на другитѣ — притиснати въ пазвата на едно мъгляво безсмислие, язвена печаль и убийствено примирение. Ето защо искаше му се да се усмихне и съ този гърленъ смѣхъ да надиграе нахалостъ убититѣ рабски души, ала не успѣ. Смѣхътъ заседна дълбоко въ хлътналитѣ му гърди и, вмѣсто него, се обади друго, по-тежко и язвено отъ това, което изпитваха хората.

— Имаше дни...

— А може би така да е по-добре.

Камбаната начена да бие често и продължително, ала вече не съ оная мека топлота на празничния видъ, не съ кичестия звънъ на подранила лѣтна вечерня, не, не съ молитвеното възвестие на смирено пречистилия се духъ, не! — а съ каменно студенитѣ, печално отмѣрени стжпки на безнадеждно покаялъ се грѣшникъ, сякашъ навѣки обреченъ да води земенъ върло проклетъ животъ.

По пустия сокакъ не се чу вече глъкъ; така заспало мъртвешки подействуваха тѣзи пернати звуци на хората.

Гробищното клепало се обади наново и мекитѣ му стонове се потопиха въ звънкитѣ мощни удари на камбаната отъ селото.